

РАЦИОНАЛНО КОРИШЋЕЊЕ ЕЛЕКТРИЧНИХ КУЋНИХ АПАРАТА

САВЕТ ПО САВЕТ - УШТЕДА У ДОМАЋИНСТВУ

▶ **ЕЛЕКТРИЧНИ ШТЕДЊАК**

... уз Вашу умешност,
штеди Ваш новац и Ваше време

Како?

● **Ставите поклопац на своје расходе!**

Кувањем у поклопљеној посуди сачуваће се пара и топлота, укус и арома јела које припремате - са мање струје и времена.

● **Експресно на експрес рингли**

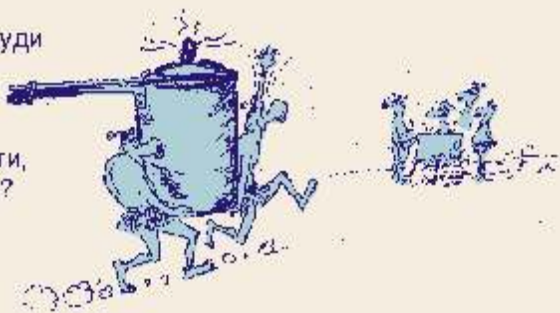
Чим јело прокључа, кување наставите на "јединици".

● **Већа шерпа на мањој рингли - више хране са мање струје**

Рингла шира од дна посуде у којој кувате брже се деформише и квари. Још ако је и шерпа са деформисаним дном, штета је двострука: струја се расипа, а јело загри.

● **Експрес лонац - најбољи пријатељ у кухињи**

Храна која се у обичној посуди спрема око сат времена, у експрес лонцу је готова за десетак минута. Колико хранљиве вредности, сачуваног времена и новца? Израчунајте сами!

● Вишак воде - вишак потрошене струје

Не бацајте струју са вишком вреле воде за кување шпaгeтa, пиринчa. Килограм исеченог кромпира кувајте у 4 децилитра воде - довољно је.

▶ РЕРНА

... два-три јела о једном трошку

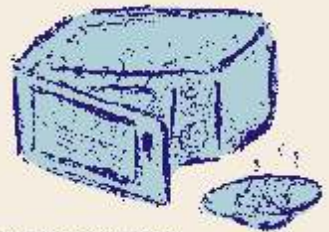
- Истовремено печење меса и кромпира на једном, крчкање сарме на другом нивоу - сачувана струја, време и новац за још један ручак.
- Само исправна врата су поуздани чувар топлоте у рерни.
- Не отварајте врата сваки час - тиме продужавате печење. Користите сијалицу за контролу.
- Подгревањем јела у рерни а не на рингли, не расипате топлоту и струју.

▶ МИКРОТАЛАСНА ПЕЋНИЦА

... мало "чудо" - велики штедиша

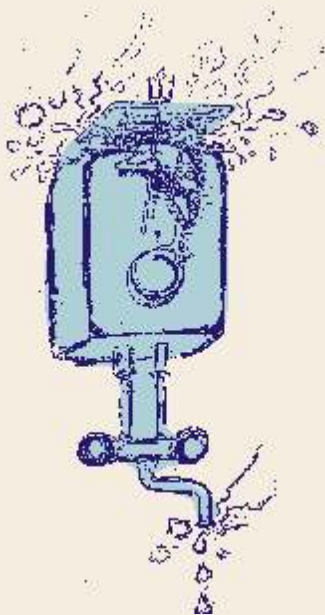
- Брзо, практично и - јефтино подгревање оброка, погодно за породице које се хране "кад ко стигне" с посла, из школе.
- Припрема чорби од поврћа, варива - без загревања и са сачуваним хранљивим састојцима који се иначе губе при класичном кувању.

▶ ФРИЖИДЕР

... није ледомат!

- **Оптимална температура за чување намирница је 5°C.**
Не стављајте топла јела у фрижидер.
- Храна у поклопљеним посудама, кутијама и фолијама сачуваће свежину и спречити стварање леда.
- Редовно чистите фрижидер.
Лед на зидовима "гута" додатну количину струје.
- Држите га што даље од шпорета или грејних тела.
Продужићете му век уз мањи утрошак струје.
- Фрижидер ће радити боље ако се редовно отклања прашина са кондензатора на полеђини.
- Не отварајте врата сваки час.
Проверите заптивну гуму:
ако није дотрајала и прљава, сачуваће хладноћу и храну а уштедети струју.

▶ ПРОТОЧНИ КУХИЊСКИ БОЈЛЕР

... јесте мали, али троши

- Посуђе перите загрејаном водом у затвореној судопери или већој посуди, а обилно испирајте млазом хладне воде.

- Знате ли:

Машина ће - наравно ако је пуна - опрати исту количину посуђа уз мању потрошњу енергије него када се оно пере ручно топлим водом из бојлера.

▶ МАШИНА ЗА ПРАЊЕ ПОСУЂА

...штедљива домаћица

- Укључите је у време када је струја јевтина. Четири пута мање кошта.
- Пре стављања у машину, судове исперите млазом воде и отклоните загореле остатке хране. Запрљане површине посуђа окрените ка распршивачу воде.
- Сачекајте да се машина сасвим напуни судовима. Ређим прањем штедите и машину и струју.
- Машина потроши више енергије за сушење него за прање посуђа. Уколико нема дугме за регулисање сушења, искључите је након испирања и незнатно отворите врата. Судови ће се осушити природно струјањем ваздуха.

▶ ЗАМРЗИВАЧ

...чувар хране и кућног буџета

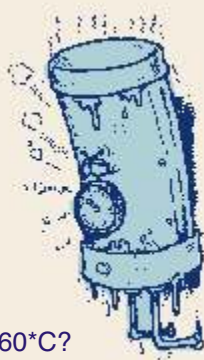
- **Оптимална температура за чување намирница је око -18°C .**
 - **Храну добро упакујте, обележите и уредно сложите.** Више хране ће стати, брже ћете је наћи не расипајући хладноћу из замрзивача.
 - **Лед на зидовима не сме бити дебљи од 5 mm.** У супротном, удвостручиће се потрошња струје. Стручњаци тврде: сваки милиметар леда - 10% струје више.
 - **Одлеђивање једном у шест до девет месеци је довољно.** У испражњеном, искљученом замрзивачу посуде са врелом водом зачас ће отопити лед. Храна се враћа у добро осушену касету.
- Најбоље је да замрзивач стоји у остави, подруму, гаражи...**што даље од извора топлоте.**
- Веће замрзнуте комаде меса дан раније преместите у фрижидер. Равномерно ће се одмрзнути, хладити унутрашњост фрижидера и смањити потрошњу енергије у њему.

▶ БОЈЛЕР

... електрична грејалица воде - као и све грејалице, велики "трошација" електричне енергије

- Без топле воде не можете, али, уз мало умешности **МОЖЕТЕ МНОГО ДА УШТЕДИТЕ !**
- Бојлер укључујте искључиво ноћу. Четвороструко је јефтиније!
- Зашто је важно знати да је за **Ваш бојлер најбоље, а за Вас** најекономичније да термостат буде подешен на 50 до 60°C? На тој температури каменац се најмање "хвата" на грејач.
- **Наталожени каменац је својеврстан изолатор** па бојлер троши више времена да загреје воду. За више времена, више струје, више новца...
- Електрични грејач није вечан! Поуздан начин за продужење века његовог трајања је: одстраните талог каменца сваких 18 месеци. Нећете морати често да купујете нови. То је уштеда новца, зар не?

Може се уштедети, не науштрб личне хигијене:

- Када није сауна. Не башкарите се у кади пуној воде. Најмање три пута се можете истуширати истом количином топле воде коју утрошите за једно купање у кади.
- Оптимална температура воде за туширање је 37°C. Пустивши прво хладну воду, па тек онда врелу, мешањем ћете постићи уштеду воде из бојлера и омогућити да се "о истом трошку" сем Вас, истуширају и остали укућани.

Можда нисте знали:

- За купање у кади потребно је 150 до 180 литара топле воде - уколико је њена температура 37°C, утрошак електричне енергије је целих 6 киловат сати!
- За туширање је потребно 30 до 50 литара топле воде односно, 1 до 1,5 kWh електричне енергије. На Вама је да одлучите колико ћете платити за воду и струју!

Још понешто о начинима уштеде:

- Неисправна славина може скупо да Вас кошта. Ако у минути капље само 10 капи, веровали или не, месечно ће то износити 170 литара воде, а годишње преко 2000. литара. Ем сте трошили енергију да је загрејете, ем се струја троши да би се та вода допремила до Вашег стана. Знате ко плаћа трошкове!
- Пре куповине, информишите се о карактеристикама бојлера. Тиме се унапред можете одредити за вишегодишњу уштеду.

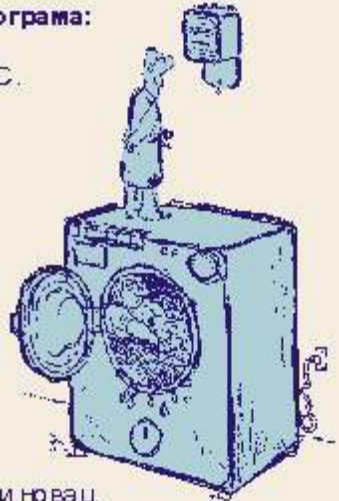
▶ **МАШИНА ЗА ПРАЊЕ РУБЉА**

...чисто рубље уз чисту уштеду

Кад већ пере уместо Вас, нека то буде јевтиније.

Искористите све могућности различитих програма:

- Само бели веш се пере на температури од 95°C. Тада Ваша машина троши највећу количину електричне енергије.
- Укључујте је само када је пуна. Веш ће бити опран уз оптимално најмањи број укључивања машине, дакле, и уз најмањи утрошак електричне енергије.
- Кад год је могуће, користите "кратке" програме: много је веша који је потребно само "нежно" опрати, лишити непријатног мириса зноја, освежити и испрати чистом водом. Користећи те могућности уштедећете и струју и новац.
- Превише прашка само отежава прање јер захтева додатно испирање.
- Уколико имате машину за сушење веша, пре но што је "ставите у погон" свакако употребите центрифугу. Тиме ћете уштедети најмање 20% електричне енергије за сушење веша.

Подсећамо Вас:

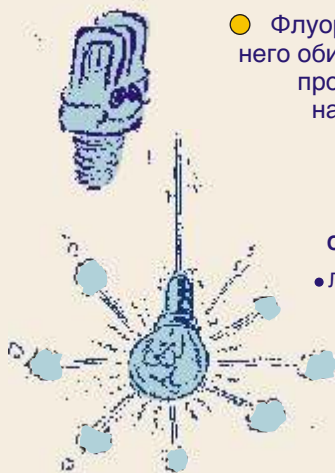
- Филтер машине чистите што чешће.
- Проверите стање црева за довод и одвод воде и, уколико је оштећено, промените га. Тако ћете спречити "поплаве".

РАСВЕТА И МАЛИ КУЋНИ АПАРАТИ

▶ ОСВЕТЉЕЊЕ

... сијалица мање - за више светла

- Сијалица троши мало струје - али, троши.
- Овај сјајан изум има једну ману: нити се сама пали, нити се сама гаси.
 - Пребројте колико их имате у стану. Изненадиће Вас њихов број. Рачуница ће показати: у стању су да "прогутају" и до 60 kWh електричне енергије месечно!
- Уз мало пажње, уштедећете много: користите једну сијалицу веће снаге уместо више њих мање снаге. "Букет" од 6 сијалица од 25 W даје исту количину светлости као једна сијалица од 100 вати. Притом "букет" троши 50% више енергије. Определите се!
- Флуоресцентне сијалице троше три-четири пута мање струје него обичне, а трају 10 до 15 пута дуже. Мада су погодне за све просторије у стану, због "вештачке" светлости и естетских навика нису баш омиљене. Препоручујемо их у кухињама, купатилима, ходницима, степеништима, подрумима, за радне површине.

● Гасите светла за собом!

Саветујемо:

- Лустер са "букетом" сијалица зна и прекомерно да осветљава простор. Одвртите неку од сијалица, или ставите сијалице мање снаге. Биће пријатније - и јефтиније.
- Не купујте лампе са непрозирним абажурима, сијалице са мат стаклом - оне упијају светлост. Уклоните праšину са сијалица - и она апсорбује светлост.
- Прекидач са потенциометром омогућава регулисање количине светлости, количине утрошене енергије, а тиме и издатка.
- Природно светло је најздравије за вид - користите ту предност.

▶ УСИСИВАЧ

... да с прашином не "усиса" и новац:

- Пре укључивања усисивача померите делове намештаја који могу сметати током чишћења просторије. Уштедећете и време и електричну енергију.
- Интензитет усисивача прашине можете регулисати. Процените можете ли посао успешно да завршите смањеном снагом мотора. Тиме ћете трошити мање струје и продужити век мотора свог усисивача.

● **Саветујемо:** Није препоручљиво прати платнену кесу. Користите папирне кесе и немојте чекати. да се препуне прљавштином пре но што их баците.

▶ ПЕГЛА

...тако мала, а троши "као велика"

Осујетите њену "глад" за струјом:

- Пре пеглања сортирајте рубље. Прво издвојте оно које се пегла на нижој температури - свилу и синтетику, затим вуну и лан и најзад памук и платно.
- Рубље припремљено за пеглање не сме бити ни превише влажно, ни потпуно суво. Тада ће пеглање дуже трајати, а струја ће се непотребно трошити...
- Ако током пеглања желите да предахнете, искључите пеглу. Иначе, и са искљученом пеглом можете испеглати нежнији веш.

▶ РАДИО И ТВ ПРИЈЕМНИК

...троше мало, али троше

Дневно укључени шест сати, потроше око 40 киловат-часова електричне енергије месечно

- Одвикните се лоше навике да су укључени - често чак истовремено - и радио и ТВ пријемник, а да Ви при томе нити шта гледате, нити шта слушате...
- Колико пута Вас је зором пробудила светлост екрана укљученог телевизора? Његово зрачење је, иначе, штетно. "Успавајте" ТВ док спавате. Уштедећете енергију. Не много, али, уштеда је уштеда.

▶ КОМПЈУТЕР

...данас у свакој фирми, сутра у свакој кући...

- Хтели - не хтели, без ове справе се више готово не може. Компјутер је ушао у животе људи брже и агресивније од било које "новотарије" коју је свет смислио. Ипак, потрудите се да не постанете његов зависник.
- Користите га само за обављање посла, мање за разоноду. Када сте жељни релаксације, изађите на свеж ваздух, а компјутер "успавајте". Када га не користите на дуже, угасите га.
- Ако га користите дневно 2,5 сата, месечно ћете потрошити 30 киловат-часова електричне енергије. Они који имају компјутер, по правилу седе пред монитором и много дуже. Још ако сте који сат на Интернету, потрошња струје, али и новца може бити знатна... Уосталом, имате компјутер - све ће Вам прецизно израчунати.

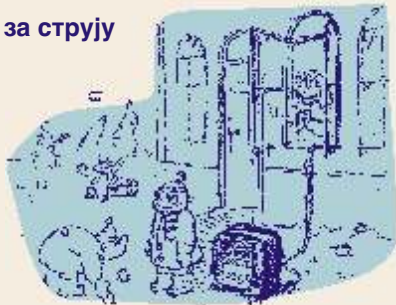

ГРЕЈАЊЕ - ХЛАЂЕЊЕ СТАНА

ГРЕЈАЊЕ

... или - како да се не смрзнете од рачуна за струју

- НАЈВЕЋИ ГУТАЧИ електричне енергије у Вашем домаћинству су ТА пећи, грејалице, калорифери, панел и радијатори пуњени уљем, а нарочито електрични котлови. Сетите се тога кад посегнете за прекидачем.

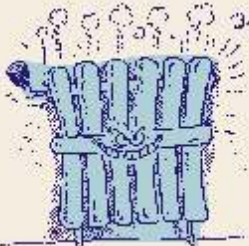

НЕ ГРЕЈТЕ СЕ НА СТРУЈУ!

Бољег савета, верујте, нема.

- Активирајте своје димњаке, вратите се доброј старој каљевој "краљици" пећи, дугожарећим пећима или штедњацима на којима уз грејање, о истом трошку можете припремити ручак. За плинске пећи Вам није неопходан ни димњак.

- Има ли могућности да се прикључите на даљинско грејање или на гасовод? Истина, за то Вам треба новац. Но, израчунајте колико Вас је коштало грејање зимус. Из године у годину коштаће Вас све више. Свака инвестиција при избору алтернативе за грејање на електричну енергију убрзо ће се исплатити.

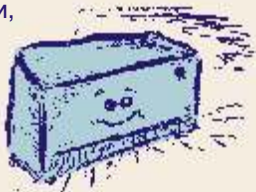

- И за котлове "гутаче најскупље енергије" има лека. Консултујте стручњаке да ли је, зависно од услова у кући или стану (простор за будући резервоар, подрум) боље да се за грејање воде користе течна горива (нафта, лож уље, мазут), или чврста (угаљ, дрва).
- Има ли у близини градског топловода или гасовода? Свака од поменутих могућности, наравно, кошта.

- Знате ли зашто готово нико на свету не користи струју за етажно грејање?
СТРАШНО ЈЕ СКУПО!
Изаберите - Ваш новац је у Вашем џепу.

Уколико, ипак, баш морате да се грејете на струју, саветујемо Вам:

- Користите искључиво термоакумулационе пећи. Пуните их само ноћу, четвороструко мање кошта.
- Дању термостат подесите на 18 до 20°C. Ноћу, док се пуни, сама ће пећ зрачити топлотом довољном за пријатан сан.
- Заборавите на своје грејалице и калорифере. Нека Вам грејалице и калорифери служе ретко, кратко, само у крајњој нужди.
- Не расипајте топлоту - тиме расипате и свој новац.

ГРЕЈАЊЕ - ХЛАЂЕЊЕ СТАНА

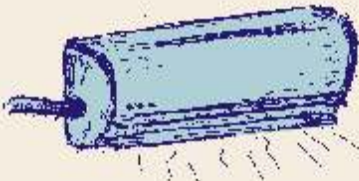
▶ Препоручујемо:

- Проверите како "дихтују" Ваши прозори и врата. "Вуче ли" промаја око стакала или кутија за ролетне? Бројни су начини да то спречите.
- Користите изолационе траке, "пур-пену"...ни стари добри гит није лоше решење... Не кошта много, а уштеда је велика.
- При градњи или преуређењу свог дома изоловајте зидове. Уштеда енергије је невероватних 30%, а новца за грејање и више. Не скривајте грејна тела. Маске, намештај, па и завесе спречавају циркулацију топлог ваздуха.
- Користите бесплатну соларну енергију: склоните завесе са прозора. Сунчеви зраци који "бију" директно у стакла су својеврсни извор топлоте.
- Ноћу, пак, спустите ролетне, навуците дрвене шалоне, завесе... све чиме ћете спречити да топлота "побегне" из Вашег дома. Ма колико "чували" топлоту, стан је неопходно проветравати.
- На кратко отворите широм прозоре, направите добру промају. Уз више свежег ваздуха, губитак топлоте је далеко мањи но при дужем држању отшкринутог прозора.
- Пара из плитких посуда са водом на пећима и радијаторима добро преноси топлоту. Просторија је топлија, а ваздух у њој здравији.

▶ ХЛАЂЕЊЕ ПРОСТОРИЈА

... или, како да Вас не опече рачун за струју

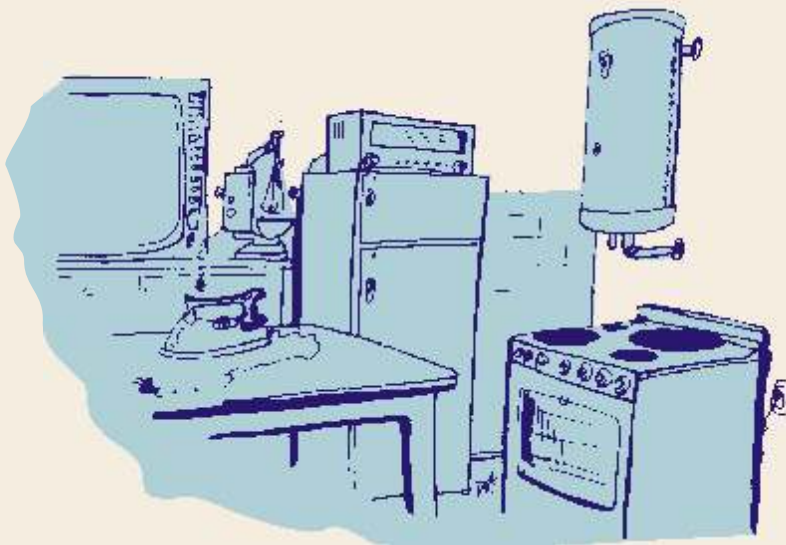
Времена се мењају
па ни клима није као што је била

- "Еркондишн", климатизер... како се најчешће назива ређај за расхлађивање просторија, у врелим летњим данима више није луксуз већ насушна потреба - поготово у граду где бетон, асфалт и издувни гасови додатно греју и загађују ваздух. А може и да загрева просторије када пожелите. Има само једну велику ману: "тамани" струју.

Како избећи изненадно огroman рачун за електричну енергију:

- Не испробавајте крајње могућности Вашег клима уређаја. **Расхладите просторију тек колико је неопходно.** Смрзавање ће Вас много коштати.
- **Само просторију у којој боравите** расхлађујте тек пошто сте је претходно проветрили и затворили. Спустите ролетне, навуците засторе. Не дајте Сунцу да греје, док Ви хладите простор.
- Нема потребе да климатизер "гута" струју док сте одсутни.
- У врелим, спарним ноћима користите "слип" опцију - минимално хлађење уз минимални утрошак енергије.
- Препоручљива **разлика** између спољње и температуре у расхлађеној просторији је **око 6 до 7 степени**. Све преко тога није здраво: за Ваш организам, за скупи клима уређај, али и за Ваш џеп.

УКОЛИКО КУПУЈЕТЕ НОВ КУЋНИ АПАРАТ:

- ▶ **Обавезно проучите декларацију, "личну карту" и упутство за употребу.**
Произвођачи савремених кућних апарата данас нуде економичне уређаје са знатно смањеном потрошњом електричне енергије у односу на оне који су се производили пре десетак година.
- ▶ **Прошетајте по продавницама и одаберите онај електрични апарат који ће убудуће бити још један нови "штедиша" уз остале чланове Вашег породичног домаћинства.**

Савете припремио:
Центар ЕПС-а за односе с јавношћу

